

RECENZIA ODBORNEJ KNIHY

REVIEW OF SCIENTIFIC BOOK

Eva ČAPOŠOVÁ

Katedra verejnej politiky a verejnej správy, Fakulta sociálnych vied,
Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Riadenie organizácií, podnikateľských subjektov a iných ekonomických jednotiek je čoraz náročnejšie. Akceleruje sa konkurencia, prehĺbujú sa globalizačné tendencie a internacionalizačné procesy, doznievajúca etapa hospodárskej krízy – to všetko sú dôvody, pre ktoré je potrebné sa teóriou manažmentu nielen zaoberať, ale tiež aplikovať najnovšie poznatky do hospodárskej praxe. Manažment vytvára priestor pre penzum poznatkov zahŕňajúcich metódy, techniky, princípy manažérskej praxe ako v podnikovohospodárskej praxi, tak aj v manažérskej praxi verejnej správy.

Prostredie organizácií a podnikov možno hodnotiť ako mimoriadne náročné. Úspešnými manažermi sa môžu stať iba tí jedinci, ktorí si osvojujú najnovšie prístupy k manažérskemu rozhodovaniu. Úspešnosť nielen podnikateľských subjektov, ale tiež orgánov štátnej správy, miestnej a regionálnej samosprávy by malo byť zacielené na plnenie strategických manažérskych prístupov, flexibilitu vo vzťahu k potrebám obyvateľov. Trvalo udržateľný rozvoj a prosperita sú jedným zo základných cieľov podnikového, ale tiež verejného a neziskového sektora.

Problemátike manažmentu sa za uplynulých dvadsaťpäť rokov venovala v odbornej komunite pomerne veľká pozornosť. Najviac odborníkov sa ale zameralo na objasnenie a výklad manažérskej teórie v podnikovej praxi, resp. v podnikateľskom sektore. Preto treba o to viac privítať snahu kolektívu autorov prof. Šimu a doc. Muru spracovať teóriu manažmentu so zvláštnym zameraním na manažment organizácií, vrátane manažmentu verejnej správy z pohľadu základného manažérkeho výskumu.

Kolektív vysokoškolských učiteľov v zložení Dušan Šimo a Ladislav Mura pripravili pre poslucháčov manažérsky a ekonomicky orientovaných fakúlt slovenských a českých vysokých škôl, ale aj pre ostatných záujemcov z odbornej i hospodárskej praxe ucelenú vysokoškolskú učebnicu, ktorá vyšla v poprednom vydavateľstve ekonomickej, manažérskej a právnickej literatúry – vo Wolters Kluwer v roku 2015. Publikácia má celkovo štrnásť samostatných kapitol a 264 strán. Je logicky štruktúrovaná, kapitoly nadväzujú a rozširujú doterajšie poznatky z manažérskej teórie. Autori neostávajú iba v rovine prezentácie teoretických prístupov, modelov a konštruktov, ale čitateľ nájde početný grafický aparát vo forme tabuliek, grafov a schém, ktoré ľahšie sprístupňujú čitateľovi prezentované učivo. Zvlášť treba vyzdvihnúť aplikáciu najnovších poznatkov a znalostí, čiastočnú aplikáciu exaktného aparátu v tých častiach manažérskej teórie, ktorá ju využíva (kybernetika, matematický prístup k manažmentu, manažérske rozhodovanie a pod.) Vďaka takto koncipovanej učebnici dokážu čitatelia, najmä vysokoškolskí študenti odhaliť koreň príslušného parciálneho manažérkeho problému. Každá kapitola obsahuje tiež zhrnutie a spätnú väzbu formou otázok do diskusie.

Obsahom vysokoškolskej učebnice sú marketingovo-manažérske prístupy, ktoré sú predpokladom úspešného postavenia podniku na trhu a dosiahnutia pozície

vrcholového manažmentu. Cieľom autorov bolo vytvoriť ucelený obsah základov manažmentu a takisto ucelený súbor poznatkov o princípoch, metódach, technikách manažérskej práce nielen pre študentov ekonomických, manažérskych a spoločenských študijných programov vysokých škôl, ale aj pre ostatných záujemcov o predmetnú problematiku z podnikateľského prostredia či verejnej správy, konštatujú samotní autori.

Prvá kapitola vysokoškolskej učebnice prináša sústredenie poznatkov o definícii a vymedzení manažmentu ako vednej disciplíny, jej podstatu, význam a úlohy. Autori učebnice podrobne vysvetľujú základné pojmy manažérskej teórie. Študentom i širokej verejnosti sú prezentované najdôležitejšie vzťahy, väzby a princípy manažmentu. V úzkej nadväznosti na úvodnú kapitolu nadväzuje v poradí druhá kapitola, v ktorej sa autori zamerali na výklad historického vývoja manažmentu ako takejto i samotnej vedy o riadení. V kapitole sa vysvetľujú vybrané koncepcie manažmentu v chronologickom zoradení, následne teritoriálne charakteristiky manažmentu vo svete. Kapitolu uzatvárajú poznatky o vybraných manažérskych prístupoch v globálnom prostredí.

V tretej kapitole je učebná látka koncentrovaná na tzv. systémové, t.j. kybernetické poňatie regulácie a riadenia. Autori detailne vysvetľujú prínos predstaviteľov systémového, a matematicko-štatistického i funkčného prístupu k manažmentu.

Kapitola štvrtá prináša poznatky o význame, postavení a dôležitosti informácií v manažérskom rozhodovacom procese. V súčasnom svete sú informácie bezpochyby tou najcennejšou devízou každej organizácie, bez ohľadu na jej vlastníctvo. Pozornosť je venovaná podrobnému výkladu manažérského rozhodovania s dôrazom na štruktúru, metódy a stratégie rozhodovania.

Nasledujúce kapitoly recenzovanej vysokoškolskej učebnice prinášajú výklad problematiky teórie manažmentu z hľadiska funkcií manažmentu. Piata kapitola je venovaná prvej manažérskej funkcii – plánovaniu. Autori učebnice prezentujú význam plánovania, štruktúru plánovacieho procesu a nový, tzv. integrovaný model sústavy plánov.

V poradí šiesta kapitola je zameraná na vysvetlenie náročnej oblasti manažmentu, ktorou je strategický manažment. Rozdiel medzi stratégiou a taktikou. Proces strategického manažmentu. Formulácia cieľov stratégií. Implementácia stratégie.

Siedma kapitola obsahuje analýzu a interpretáciu rozsiahlej manažérskej funkcie organizovanie. Vychádza z podstaty a významu organizovania v manažmente, pokračuje vysvetľovaním charakteru organizačných štruktúr a vyúsťuje do podrobnej charakteristiky a grafickej prezentácie jednotlivých typov konfigurácie organizačných štruktúr.

V poradí ôsmej kapitole autori charakterizujú tretiu manažérsku funkciu, ktorou je vedenie ľudí. Zaradenie tejto kapitoly a nadväzujúcich kapitol týkajúcich sa motivácie a manažmentu ľudských zdrojov (desiatu, dvanásť a štrnásť) treba osobitne vyzdvihnúť. Ľudské zdroje spolu s informáciami sú najväčšími devízami každej organizácie bez ohľadu na to, či pôsobi v súkromnom, štátnom, verejnom alebo neziskovom sektore.

Na predchádzajúcu problematiku vhodne nadväzuje kapitola venujúca sa manažérskej komunikácii. O komunikácii veľa počujeme, avšak málo priestoru je venovaného osvojovaniu si efektívnej a účinnej komunikácii v organizáciách. Trvalý úspech každého subjektu v mnohom závisí od obsahu, charakteru, formy a prostriedkov komunikácie. Osvojovanie si komunikačných zručností a jazykovej

kompetencie patrí medzi významné prvky vzdelávania manažérov. Tieto aspekty úzko súvisia aj s organizačnou, resp. podnikovou kultúrou, ktorej je venovaná osobitná, v poradí jedenásta kapitola učebnice.

Posledná manažérska funkcia – kontrola je obsahom v poradí trinástej kapitoly. Autori učebnice v nej poukázali na podstatu, význam, predmet a úlohy kontrolnej činnosti. Čitateľ sa dozvie o jednotlivých typoch kontrol, ich obsahovému zameraniu a cieľu. Osobitný priestor je venovaný technikám a metódam kontroly ako aj implementácii efektívneho kontrolného mechanizmu v organizácii. Pochopenie vzájomnej previazanosti manažérskej funkcie plánovanie a manažérskej funkcie kontrola je kľúčová pre správne rozhodovanie manažérov. Odkrytie slabých a silných stránok tkvie práve v kontrole plnenia plánov každej organizácie.

Na záver ostáva iba konštatovať, že posudzovanú učebnicu je možné hodnotiť vysoko kvalitne a precízne spracovanú z pohľadu manažérskej teórie, i z pohľadu teórie vyučovania odborných ekonomických predmetov. Poskytuje množstvo cenných poznatkov študentom, podnikateľom, manažérom i reprezentantom verejnej správy.

Kontaktná adresa:

Ing. Eva Čapošová, Katedra verejnej politiky a verejnej správy, Fakulta sociálnych vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Nám. J. Herdu 2, 917 01 Trnava, email: *eva.caposova@ucm.sk*